

знищенню предметів, які мають відношення до кримінального провадження). Це питання слід розглядати з наступних позицій. При визначенні ефективності превентивних заходів щодо неповнолітніх важливо враховувати, чи досягнуть вони бажаного результату або ефекту. Наприклад, якщо неповнолітній не працює і вчиняє крадіжку, а батьки не дають грошей на заставу, то застава є неефективною. У такому випадку застава може призвести до того, що неповнолітній втратить роботу і вчинить інший майновий злочин.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К. : Юстініан, 2012. – 1224 с.

2. Фоміна Т. Застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b95bfd96-e3b3-4117-b910-4004f9ecf0e4/content> (дата звернення 15.04.2024).

3. Кримінальний процес : підруч. / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін. ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Х. : Право. 2013. 824 с.

Джаним А. С.

здобувач вищої освіти ННІ права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Шиян А. Г.

старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

У сучасному світі інформаційні технології стають невід'ємною частиною всіх сфер життя, включаючи правову систему. Однією з інновацій, яка набуває все більшої популярності, є застосування електронного судочинства. У контексті кримінального судочинства впровадження електронних засобів комунікації, обробки та зберігання інформації відкриває нові можливості для підвищення ефективності, прозорості та доступності правосуддя. Водночас, це породжує низку питань та викликів, пов'язаних з технічними, правовими та етичними аспектами використання електронних систем.

Стосовно цього питання науковець А. Столітній визначив електронне

кримінальне провадження як режим кримінальної процесуальної діяльності, заснований на композиційних алгоритмах автоматизованих кримінальних процесуальних процедур ЄРДР та інтегрованих із ним електронних інформаційних систем. Таке провадження реалізується суб'єктами в електронному форматі та фіксується в офіційному електронному процесуальному документі [1, с. 24]. На думку науковця, запровадження електронного кримінального провадження матиме такі позитивні наслідки, як:

- 1) оптимізація процедури досудового розслідування;
- 2) удосконалення механізму контролю та нагляду;
- 3) економія бюджетних коштів за рахунок скорочення видатків на витратні матеріали, пересилання, зменшення кількості працівників;
- 4) усунення бюрократичних процедур;
- 5) збільшення рівня довіри суспільства до правоохоронних органів, покращення становища України в рейтингу відповідних міжнародних реєстрах ефективності правоохоронних та судових систем [1, с. 33].

В свою чергу, науковець Г. Чигирин до всіх зазначених переваг електронного кримінального провадження додає не менш важливий – реалізацію завдань кримінального провадження в розумні строки [2, с. 75].

І дійсно, якщо проаналізувати переваги електронного кримінального судочинства в разі його запровадження в Україні, то воно, безумовно, сприятиме покращенню функціонування судової системи. Однією з головних переваг є підвищення ефективності та оперативності судових процесів. Використання електронних систем дозволяє автоматизувати багато рутинних операцій, скоротити час на обробку документів та пришвидшити обмін інформацією між учасниками процесу. Завдяки електронному судочинству суди можуть розглядати більшу кількість справ у коротший термін, що підвищує загальну продуктивність системи правосуддя.

Іншою важливою перевагою є зниження витрат на судочинство та скорочення паперового документообігу. Перехід до електронного формату дозволяє значно зменшити витрати на папір, друк та фізичне зберігання документів. На відміну від паперових, електронні документи легко зберігати, копіювати та передавати, що зменшує адміністративні витрати та підвищує зручність роботи з ними. Крім того, електронне судочинство зменшує потребу в фізичних архівах, що сприяє більш ефективному використанню простору та ресурсів.

Покращення доступності правосуддя для учасників процесу є ще однією важливою перевагою електронного судочинства. Використання цифрових технологій дозволяє учасникам процесу взаємодіяти з судовою системою незалежно від їхнього місця перебування, що особливо актуально в умовах сучасного світу, де мобільність та гнучкість є ключовими аспектами. Електронні засоби комунікації, такі як відеоконференції та електронна подача документів, дозволяють усім сторонам процесу брати участь у судових засіданнях та подавати необхідні документи без фізичної

присутності в суді. Це значно спрощує доступ до правосуддя для людей, які проживають у віддалених районах, мають обмежені фізичні можливості або інші обставини, що ускладнюють їхню участь у традиційних судових процесах.

Однак впровадження електронного кримінального судочинства стикається з рядом викликів та проблем, які потребують уваги та вирішення. Однією з найважливіших є забезпечення кібербезпеки та конфіденційності інформації. Перехід до цифрового формату супроводжується ризиками щодо зловживання, хакерських атак та несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації. Це тягне за собою необхідність розробки та впровадження ефективних заходів захисту даних, шифрування інформації та забезпечення надійності кіберінфраструктури судової системи.

Другою важливою проблемою є захист прав учасників процесу, зокрема права на справедливий суд. Впровадження електронного судочинства повинно забезпечувати рівний доступ до правосуддя для всіх сторін, уникнення цифрового відчуження та забезпечення можливості ефективно захищати свої права та інтереси в онлайн-середовищі. Це означає розробку прозорих та справедливих процедур, які враховують специфіку електронного судочинства та гарантують достатній рівень захисту прав учасників процесу.

Третій виклик пов'язаний з технічними та інфраструктурними проблемами, що виникають при переході до електронного формату. Це можуть бути проблеми з інтеграцією різних інформаційних систем, недоліки в роботі програмного забезпечення або недостатня готовність інфраструктури до впровадження нових технологій. Для успішного впровадження електронного кримінального судочинства необхідно вирішувати ці проблеми, забезпечуючи надійність та ефективність роботи системи.

У цьому взаємозв'язку слід зазначити, що застосування електронного кримінального провадження показало хороші перспективи в таких країнах, як США, Канада, Німеччині, Бельгія (проект Phenix), Саудівській Аравії, Грузії, Казахстані (е-кримінальна справа).

Отже, електронне кримінальне судочинство відкриває перед сучасною правовою системою нові можливості для підвищення ефективності, прозорості та доступності правосуддя. Ця інновація має переваги, такі як оптимізація процесу досудового розслідування, зменшення витрат на судочинство та покращення доступності правосуддя для учасників процесу. Проте, впровадження електронного судочинства супроводжується рядом викликів, включаючи забезпечення кібербезпеки та конфіденційності даних, захист прав учасників процесу та вирішення технічних та інфраструктурних проблем. Збалансоване вирішення цих питань є ключем до успішного впровадження електронного кримінального судочинства в Україні та підвищення його ефективності в сучасному правовому середовищі.

1. Столітній А. Концепція електронного кримінального провадження в Україні. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 4. С. 24–35. URL: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/4-2018/stolitnij.pdf>.

2. Чигрина Г. Л. Перспективи запровадження міжнародного досвіду електронного кримінального провадження в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 2. С. 72–76. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2018/18.pdf.

Трень Т. О.

слухач магістратури 1 курсу
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Дніпровського
державного університету
внутрішніх справ

Захарко А. В.

доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ
У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ: ДОСВІД США ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ДЛЯ УКРАЇНИ**

Практика використання безпілотних літальних апаратів (далі – БпЛА) військовослужбовцями Сполучених Штатів Америки (далі – США) бере свій початок з 2000 року. Наразі застосування БпЛА в США досягло такого рівня, що їх використовує більшість відділів поліції та шерифів для пошуково-рятувальних операцій, реагування на стихійні лиха, моніторингу натовпу, реконструкції дорожніх пригод, обстеження місця вчинення кримінального правопорушення.

Досліджуючи історичний аспект використання БпЛА для виконання службових завдань, вважаємо за потрібне зазначити, що практичне значення застосування вказаної технології було визначено ще в далекому 1972 році командуванням Військово-повітряних сил США, як технології «нуля смертей», керівна мета якої полягала в тому, що застосування дронів дозволяє виконувати бойові завдання, не жертвуючи життям та здоров'ям особового складу [1].

Незвичайне практичне втілення знайшло використання БпЛА правоохоронцями США в період активної фази коронавірусу. Однією з